

BIJLAGE GOVERNANCE SOCIAAL KLIMAATPLAN

A. BEHEERS- EN CONTROLESYSTEEM VOOR DE UITVOERING VAN DE PROJECTEN

Overeenkomstig artikel 13, lid 3, artikel 21, lid 1, en bijlage III van de SKF-verordening moet elke lidstaat een doeltreffend en efficiënt intern controlesysteem invoeren. Dit omvat de aanwijzing van de autoriteiten en instanties die verantwoordelijk zijn voor de verschillende aspecten van de uitvoering van het Sociaal Klimaatplan.

België zal alle passende maatregelen moeten nemen die nodig zijn om de financiële belangen van de Unie te beschermen en ervoor zorgen dat het gebruik van middelen in verband met door de faciliteit ondersteunde maatregelen voldoet aan het toepasselijke Unie- en nationale recht, met name wat betreft het voorkomen, opsporen en corrigeren van fraude, corruptie, belangenconflicten en dubbele financiering. Daarvoor moet zij zorgen voor een doeltreffend en efficiënt intern controlesysteem en voor de terugvordering van ten onrechte betaalde of onjuist bestede bedragen. Binnen België zal daartoe een samenwerkingsakkoord moeten afgesloten worden dat stelt dat deze verantwoordelijkheid aan elke deelstaat afzonderlijk toekomt.

1 HET INTERFEDERAAL KADER

Voor de administratieve governance tijdens de uitvoeringfase van het Sociaal Klimaatplan verwacht de Europese Commissie dat er één autoriteit per lidstaat instaat voor de overkoepelende coördinatie en het regelen van de betalingsverzoeken. De deelstaten zijn dan elk verantwoordelijk voor de implementatie en opvolging van hun maatregelen. De governancestructuur in de vorm van een consortium, zoals die werd opgezet voor het RRF¹, met een federale coördinator, wordt hierbij als model vooropgesteld. In april 2025 keurde de NKC het voorstel goed om deze rol toe te kennen aan het federale niveau dat de opdracht kreeg om één centrale coördinatieautoriteit te identificeren en aan de NKC ter goedkeuring voor te leggen. De aanstelling van de overkoepelende coördinator is nog niet afgerond door de federale regering.

2 HET VLAAMSE BEHEERS- CONTROLE EN AUDITSYSTEEM

Voor de Vlaamse controle- en beheersfuncties wordt gestreefd naar een structuur die erg vergelijkbaar is met die voor het RRF. De ervaring die de Vlaamse expertencel RRF (samengesteld uit DKBUZA en het departement Financiën en Begroting met een stuurgroep van leidend ambtenaren) de afgelopen jaren opdeed, zal bij de uitvoering van het Sociaal Klimaatplan gevaloriseerd worden. Onder de noemer “technische assistentie” kunnen de kosten (monitoring en beheer van het plan) die hiervoor gemaakt worden (personeel, IT,) als kostenpost binnen het SKP worden ingebracht.

De verschillende rollen en bijhorende verantwoordelijken van het Vlaamse Beheers-, Controle-, en Auditsysteem (BCS) worden onderstaand verder beschreven en blijven geldig tot eind 2033.

¹ Recovery and Resilience Facility - Plan voor Herstel en Veerkracht

Elke uitvoerende entiteit blijft verantwoordelijk voor de voortgang en het behalen van zijn eigen maatregelen en het uitvoeren van de rapporteringen en controles die door de EC in het kader van het Sociaal Klimaatfonds worden opgelegd.

1. Coördinerende entiteit

De stuurgroep SKF, VEKA en de expertencel dFB vormen samen de coördinerende entiteit. De coördinerende entiteit is het aanspreekpunt binnen en voor de Vlaamse overheid voor SKF en zullen gezamenlijk:

- Deelnemen aan de vergaderingen van het Interfederaal Toezichtscomité (ITC) en de Interkabinettenwerkgroep (IKW);
- Vlaanderen vertegenwoordigen op overleg met de EC;
- De werking van de stuurgroep en Groep van Managers (GOM) organiseren;

De **stuurgroep SKF** neemt de centrale aansturing van het SKF binnen de Vlaamse administratie op zich. Ze bestaat uit de leidend ambtenaren (of hun vertegenwoordigers) van VLAIO, dMOW, Wonen in Vlaanderen, ABB, VEKA en dFB, onder co-voorzitterschap van de leidend ambtenaren van beide laatste. Op ad hoc basis kan de stuurgroep tijdelijk worden aangevuld met leidend ambtenaren van andere beleidsdomeinen.

VEKA neemt binnen de coördinerende entiteit volgende verantwoordelijkheden op:

- Inhoudelijke opmaak en indiening van het Vlaamse SKP
- Coördinatie van de inhoudelijke opvolging en rapportering over de voortgang van de uitvoering van het plan
- Indienen van de aanvraag tot wijziging van het plan (amendementsaanvraag)

De **expertencel dFB** faciliteert de werkzaamheden die de uitvoerende entiteiten daarvoor moeten uitvoeren, door:

- Opstellen van instructies aan de uitvoerende entiteiten voor alle mijlpalen, bescherming van de financiële belangen van de Unie (PFIU), Do No Significant Harm (DNSH) of andere vereisten van de EC. **De instructies zullen gepubliceerd worden aan de hand van een Vlaams SKP vademecum;**
- Verzamelen/bundelen van de door de uitvoerende entiteiten aangereikte informatie voor de betaalaanvragen, gemeenschappelijke indicatoren, eindontvangers en (sub)contractanten, eindbegunstigden en ontvangen steunbedragen;
- Ondersteuning bieden bij de voorbereiding van de gecoördineerde betaalaanvraag met beheersverklaring en bundelen van de audits, voortbouwend op de goede praktijk die hiervoor werd ontwikkeld in het kader van het RRF;
- Ondersteunen van de uitvoerende entiteiten bij het respecteren van de PFIU-regelgeving en toezicht houden op de consistentie en kwaliteit van de controle- en beheersactiviteiten;
- Ondersteunen van Europese audits voor SKF;
- Ondersteunen van doelgerichte ('targeted amendment') of bredere herzieningen van het Vlaamse SKP;
- Tool voorzien voor de financiële monitoring van het Vlaamse SKP;
- In januari 2026 een toelichtingsmoment organiseren voor alle betrokkenen bij de uitvoerende entiteiten over de grote lijnen en principes van het Vlaams SKP vademecum;

- Ondersteunen van de uitvoerende entiteiten bij individuele toepassingsvragen m.b.t. de procedures in het Vlaams SKP vademecum.
- Ondersteunen van de uitvoerende entiteiten bij het opstellen van een Beheers-, Controle en Auditsysteemplan (BCS)

2. Betaalmonitor

Het dFB zorgt voor de betalingsopvolging en -monitoring. Voor de financiële opvolging zal dFB een voorstel uitwerken binnen het boekhoudsysteem ORAFIN (of diens opvolger) en het digitaal rapporteringsplatform dat voor SKF ontwikkeld wordt.

3. Vlaamse Auditautoriteit (VAA)

De VAA is verantwoordelijk voor de auditwerkzaamheden en zal volgende verantwoordelijkheden opnemen:

- In januari 2026 een toelichtingsmoment organiseren voor alle betrokkenen bij de uitvoerende entiteiten over de opmaak van een BCS;
- Auditstrategie voor het SKF opzetten, uitrollen en actualiseren;
- Verzekeren dat de werkzaamheden van de uitvoerende entiteiten alle relevante elementen bestrijken om de bescherming van de financiële belangen van de Unie te waarborgen, door zekerheid te verkrijgen dat systemen aanwezig zijn en functioneren om fraude, corruptie en belangenconflicten te voorkomen, op te sporen, te melden en te corrigeren, alsmede te zorgen voor naleving van de eisen van de interne markt (waaronder naleving van de regels inzake overheidsopdrachten en staatssteun). Dit gebeurt door:
 - o Systeemaudits naar de werking van het beheers- en controlesysteem, overeenkomstig de kernvereisten die zijn vastgelegd in de SKF-verordening;
 - o Audits van projecten om de effectieve werking van de beheers- en controlesystemen, te verifiëren;
 - o Audits van mijlpalen en streefdoelen om de Commissie een redelijke mate van zekerheid te geven dat de mijlpalen en streefdoelen zijn behaald;
- Alle controletaken uitvoeren volgens internationaal aanvaarde auditnormen;
- Bij elk betalingsverzoek moet de auditautoriteit een samenvatting verstrekken van de uitgevoerde audits en genomen maatregelen ter bescherming van de belangen van de Unie, met bijzondere aandacht voor:
 - o Afwezigheid van belangenconflicten
 - o Implementatie van anti-fraudemaatregelen
 - o Preventie van corruptie en dubbele financiering
- Deelnemen aan de vergaderingen van het Comité van de Auditautoriteiten.

De EC accepteert de aanstelling van een auditautoriteit zonder aanvullende vereisten wanneer de aangewezen auditautoriteit reeds dergelijke rol uitvoert in het kader van de cohesiebeleidsprogramma's of onder de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (RRF). Dit is het geval voor de VAA.

De VAA zal enkel als raadgever de werkzaamheden van de expertencel en de stuurgroep volgen, zij kan er evenwel geen werkend deel van uitmaken teneinde haar onafhankelijke rol als auditor te kunnen blijven opnemen.

4. Group of managers (GOM)

In de GOM SKF wordt 1 persoon van elke betrokken uitvoerende entiteit en/of project afgevaardigd. De GOM vormt het overheidsbrede overleg- en informatie-uitwisselingsplatform. Er wordt een periodiek overleg georganiseerd onder initiatief van de coördinerende entiteit. Het GOM-lid is als SKF-manager single point of contact (SPOC) voor haar entiteit en is verantwoordelijk voor:

- De opmaak van het begeleidend dossier bij de beheersverklaring ter verzekering van de ondertekening ervan door de leidend ambtenaar bij elke betaalaanvraag.
- De verdere afhandeling in het kader van gerechtelijke vervolging van vastgestelde ernstige onregelmatigheden.

5. Uitvoerende entiteiten

De uitvoerende entiteiten zijn alle beleidsdomeinen onder wiens bevoegdheid één of meer met SKF gefinancierde project(en) valt. Zij zijn verantwoordelijk voor de correcte uitvoering en opvolging van projecten, de controle in het kader van onder meer de PFIU- en DNSH-regels, en het verzamelen en aanleveren van de nodige gegevens en documenten voor rapportering aan de EU. Hieronder staat een niet-limitatieve opsomming van de taken:

- Implementeren en opvolgen van de (EU, federale of Vlaamse) instructies over de te volgen regelgeving en processen omtrent het beheer en de rapportering in het kader van SKP. Deze instructies die zullen geconsolideerd worden in een Vlaams SKP vademecum en hebben een verplichtend karakter;
- Invoering van robuuste systemen ter bescherming van de financiële belangen van de Unie, met bijzondere aandacht voor het voorkomen, opsporen, melden en corrigeren van fraude, corruptie, belangenconflicten en voor de naleving van toepasselijke (EU, nationale en regionale) regels, onder andere inzake staatssteun en overheidsopdrachten. Dit houdt ook het tijdig opsporen, rapporteren en aanpakken van eventuele onregelmatigheden in;
- Implementatie van doeltreffende en evenredige anti-fraudemaatregelen en -procedures, afgestemd op de risico's die zijn geïdentificeerd in een anti-fraudestrategie. Dit houdt ook het publiceren van een fraudebestrijdingsbeleid en het ex-ante opmaken van een zelfbeoordeling frauderisico's in;
- Uitvoering van beheerscontroles, door middel van administratieve controles en/of controles ter plaatse, om na te gaan of de mijlpalen en streefdoelen van het fonds zijn behaald en of er geen ernstige onregelmatigheden zijn, met name fraude, corruptie, belangenconflicten en dubbele financiering;
- Aanleveren bewijs tegenover de Commissie dat de doelstellingen en streefdoelen daadwerkelijk zijn behaald;
- Verzamelen, registreren en veilig opslaan van gegevens en alle andere essentiële informatie, overeenkomstig artikel 21, lid 2, onder d), van de SKF-verordening, waaronder de audit- en controlegegevens en de opvolging daarvan, om een sluitend controletraject te waarborgen. Hieronder valt o.a. het verzamelen van gegevens en input in de relevante IT-tools en ex ante controles op belangenconflicten en dubbele financiering.

- Verzamelen van gegevens over de voortgang van de uitvoering van het SKP en over de gemeenschappelijke indicatoren, overeenkomstig artikel 24, lid 1, van de SKF-verordening, om doeltreffende monitoring te waarborgen.
- Implementatie van de informatie-, communicatie- en zichtbaarheidsmaatregelen overeenkomstig artikel 23 van de SKF-verordening, waaronder de bekendmaking van de EU-financiering en het publiceren van de gegevens van de eindontvangers op een publieke website;
- Opmaak en ondertekening van de beheersverklaring die de betaalaanvragen begeleidt, met volgende invulling:
 - o Verklaren dat de informatie in de betaalaanvraag correct gepresenteerd, volledig en accuraat is;
 - o Bevestigen van de implementatie van doeltreffende en evenredige maatregelen ter bescherming van de financiële belangen van de Unie, rekening houdend met de geïdentificeerde risico's;
 - o De Commissie zekerheid verschaffen dat de uitvoering van de plannen voldoet aan de toepasselijke normen, regels en voorschriften;
 - o Bevestigen dat betalingsverzoeken alleen voltooid mijlpalen en streefdoelen bevatten, waarbij de juistheid, betrouwbaarheid en authenticiteit van de gegevens wordt gewaarborgd;
 - o Verklaren dat eerder behaalde mijlpalen en doelstellingen niet zijn teruggedraaid sinds hun bevestiging door de Commissie;
 - o Controleren dat onregelmatigheden die zijn vastgesteld in definitieve audit- en controleverslagen met betrekking tot betalingsverzoeken, op passende wijze zijn aangepakt en gecorrigeerd op het niveau van de betrokken eindontvangers.
- Opvolging van het DNSH-principe tijdens de hele levenscyclus van een project;
- Afvaardigen van een expert/manager die deelneemt aan de GOM.

B. HANDHAVINGSPROCEDURE

De handhavingsprocedure heeft als doel de financiële belangen van de EU te beschermen en mogelijke terugvorderingen/vermindering van aan Vlaanderen toegewezen middelen door de EC te vermijden of de budgettaire impact ervan te mitigeren. Hierbij ligt de verantwoordelijkheid bij de beleidsdomeinen om de Europese middelen die in het kader van het SKP aan Vlaanderen worden toegekend adequaat en efficiënt te beheren.

Net als bij RRF is de EC op basis van artikel 21, lid 4, van de SKF-verordening bevoegd om de steun uit het fonds proportioneel te verlagen en elk bedrag terug te vorderen dat aan de begroting van de Unie verschuldigd is, in gevallen van fraude, corruptie en belangenconflicten die van invloed zijn op de financiële belangen van de Unie en die niet door de lidstaat zijn gecorrigeerd en/of teruggevorderd, of in geval van een ernstige niet-nakoming van een verplichting die voortvloeit uit de bilaterale overeenkomsten voorzien in artikel 19, lid 1. Het niet behalen van mijlpalen of streefdoelen zal hierbij beschouwd worden als een geval van een ernstige niet-nakoming.

Bij het bepalen van het terug te vorderen en te verminderen bedrag, hanteert de Commissie als referentie de uitbetalingswaarden die bij de goedkeuring van het Belgisch SKP vastgesteld zullen worden voor de mijlpalen en doelstellingen in de getroffen specifieke maatregel of investering, of een pro-rata van de uitbetalingswaarden voor mijlpalen en doelstellingen van de verschillende getroffen

maatregelen en/of investeringen. Dit dient ter naleving van het evenredigheidsbeginsel en om rekening te houden met de ernst van de fraude, corruptie en belangenverstrengeling die de financiële belangen van de Unie aantast, of de ernst van een niet-nakoming van een verplichting.

In gevallen van fraude dient echter over de volledige bedragen een financiële correctie te worden toegepast, zowel op nationaal als op EU-begrotingsniveau, ongeacht welke evenredigheidsoverwegingen dan ook.

Bij andere schendingen uit de SKF-overeenkomst hangt het bedrag af van de frequentie en de ernst van de onregelmatigheden en kan een percentage (5%, 10%, 25%, 50% of 100%) van de toegekende SKF-middelen teruggevorderd worden.

De elementen die in aanmerking worden genomen bij het toepassen van de vermindering van de steun zullen betrekking hebben op:

- de ernst van de ernstige tekortkoming(en) in het kader van het beheer- en controlesysteem als geheel.
- de frequentie en omvang van de ernstige tekortkoming(en).
- de mate van financiële benadeling van de EU-begroting.

De belangrijkste elementen die bij de analyse per geval worden betrokken kunnen variëren van fraude, substantiële fouten, onregelmatigheden, het niet-naleven van wettelijke verplichtingen tijdens de gunningsprocedure, het niet-naleven van wettelijke verplichtingen tijdens de uitvoering van de subsidie, onjuiste uitvoering van de actie, onjuiste gegevensrapportage, enzovoort.

Het kader voor de Vlaamse SKF handhavingprocedure is de bestaande algemene procedure voor terugvordering onregelmatige uitgaven. Indien de detectie van een onregelmatigheid leidt tot de conclusie dat een begunstigde onterecht overheidsmiddelen heeft ontvangen moet de betrokken entiteit de terugvorderingsprocedure opstarten. De ontvangsten van dergelijke terugvordering komen a priori via bewarende maatregelen en voor het hele gedeelte van de EC-steun terecht in de algemene middelen van de Vlaamse Overheid, behoudens het aandeel dat door de entiteiten via cofinanciering werd voorzien. De terugvorderende entiteit/beleidsdomein ziet erop toe dat deze regel steeds en onmiddellijk wordt toegepast. Een terugvorderingsdossier wordt hierbij opgemaakt door de betrokken entiteit. Vastgestelde ernstige onregelmatigheden (fraude, corruptie en belangenconflicten) moeten ook gemeld worden aan OLAF (Europees Bureau voor Fraudebestrijding) en opgenomen worden in de eerstvolgende beheersverklaring van het beleidsdomein.

De procedures in de BCS'n van de beleidsdomeinen voor preventie, opsporing en correctie van onregelmatige uitgaven kunnen tot op een zeker niveau de potentiële terugvordering door de EC vermijden. Bij een correcte terugvordering door de uitvoerende entiteiten worden de onregelmatigheden gecorrigeerd, wat aantoonst dat het BCS effectief functioneert. De Vlaamse overheid heeft er daarom alle belang bij dat de instructies van de coördinerende entiteit afdoende worden geïmplementeerd in de BCS'n en de procedures nauwgezet worden nageleefd. De EC kan immers ook een terugvordering doen wanneer een schending van de uit de SKF-verordening voortvloeiende verplichtingen wordt vastgesteld. Dit kan veroorzaakt worden door een systemische fout of een (accidentele of moedwillige) nalatigheid. In dat geval werkt het BCS niet naar behoren waardoor onregelmatigheden kunnen ontstaan.

Voor het SKF zal de Vlaamse Regering dezelfde financiële sancties toepassen zoals beschreven in de handhavingsprocedure voor RRF ([Plan voor Herstel en Veerkracht | RRF - 20241220 Handhavingsprocedure RRF.pdf - Alle documenten](#)), met name in volgende gevallen:

1. **Vaststelling door de VAA dat een uitvoerende entiteit niet correct, onvolledig of inadequaat heeft teruggevorderd:** de entiteit heeft vanaf de datum van de auditopinie 20 werkdagen de tijd om de terugvordering op te starten of bij stellen in functie van de aanbevelingen. De betrokken uitvoerende entiteit zal het terugvorderingsdossier aanvullen of opstarten zodat alsnog correct en adequaat het bedrag in kwestie volledig wordt teruggevorderd. Indien de betrokken uitvoerende entiteit nalaat binnen 20 werkdagen (bijkomend) terug te vorderen, zal de VAA de betrokken vakminister van de entiteit in kwestie, de minister-president én de minister van Financiën en Begroting op de hoogte stellen en verzoeken toe te zien dat de betrokken entiteit overgaat tot de terugvordering. Er wordt een financiële sanctie opgelegd indien uit de vervolgaudit van de VAA blijkt dat de betrokken entiteit niet adequaat heeft teruggevorderd. De VAA staat in voor het auditeren van de opgelegde sancties. Deze financiële sanctie bestaat uit een tenlastelegging van rentelast à rato van 5% op het niet teruggevorderde bedrag, zoals door de VAA vastgesteld.
2. **Opschorting SKF-steun door de EC:** 5% jaarlijkse rentelast op de bedragen die door de opschorting niet worden uitbetaald aan Vlaanderen, aan te rekenen op de begrotingskredieten van de verantwoordelijke beleidsdomeinen
3. **Vermindering of terugvordering SKF-steun door de EC:** tenlastelegging van het totale verminderde of teruggevorderde bedrag, aan te rekenen op de begrotingskredieten van de verantwoordelijke beleidsdomeinen²

De aanrekening van de 5% rentelast of de tenlastelegging van teruggevorderde SKF-steun zal toegepast worden vanaf de eerstvolgende begrotingsronde na de vaststelling van de VAA of de beslissing van de EC. De betrokken Vlaamse vakministers zullen beslissen op welke kredieten de rentelast of de tenlastelegging aangerekend dient te worden.

² Voor onregelmatigheden die betrekking hebben op de niet-verwezenlijking van gedeelde mijlpalen of andere EU-verplichtingen op niveau van deelstaat Vlaanderen, zal het mutualiteitsprincipe toegepast worden. De financiële sanctie zal verdeeld worden onder alle Vlaamse beleidsdomeinen. De verdeelsleutel die hiervoor wordt toegepast is opgemaakt in functie van de middelen die de beleidsdomeinen ter beschikking kregen voor de uitvoering van het SKP.